

עם השנתון

ביטאון מכון מופ"ת האחרון (תמוז תשע"ב – יולי 2012) מעלה על במת הדיון את הנושא: כתיבה אקדמית. עמידה באתגר זה, מוצגת לפניכם, במגוון המאמרים שבארבעת המדורים הבאים:

מקרא ופרשנות

אברהם אוחיון מתאר, במוקד דבריו, ארבעה ניסויים בתנ"ך, כשהוא עומד על סוגיהם ומרכיביהם. הניסויים, לדעתו, טומנים בחובם יסודות של מחקר מדעי וניסוי מדעי. **ד"ר ניסן ארט** מצביע על משמעות ייחודית קדומה לפועל חנין בבניין התפעל (התחנן) בכמה מספרי-המקרא. בעקבות הדברים מוצע ליחס משמעות זו גם לפעלים נוספים בתנ"ך. **פרופ' בוסתנאי עודד** מפרט חלק מן האמצעים של אסטרטגית ההישרדות והלכידות, שנקטו הגולים בבבל – כדי לשמור על זהותם האתנית-הלאומית-הדתית בתקופת-המעבר הקשה שמימי הבית הראשון עד תקופת הבית השני. **ד"ר דוד שניאור** סוקר את ההסברים השונים במקרא ובתרבות-העולם הקדום על אודות חשיבות הכיוון שפונים אליו: מזרח – קדמה. פרק מיוחד מוקדש לפרשנות הסימבולית, שנתן רש"י לארבע רוחות השמים. **ד"ר אסף תורג'מן** בוחן את דמותו הטיפולוגית של עשו במסורות היהודיות בימי-הביניים. דמותו דו-משמעית: מחד גיסא, הוא מהווה סמל של איבה בין יהודים ללא יהודים, ומאידך גיסא, הוא משמש סמל לאחוה בין ישראל לעמים.

הגות יהודית

ד"ר ירמיהו מלחי מעמידנו על התופעה הבאה: פעמים רבות מציין התלמוד "וכמעשה שהיה" – בלא שיפרש את המעשה. השלמות המעשה על-ידי הפרשנים – נחלקת מבחינת מהימנותה: לחכמי ארצות האסלאם – עקב קשריהם ההדוקים עם גאוני בבל – הגיעה המסירה באופן ישיר; לעומת זאת, אל חכמי המערב הגיעה המסורת בדרך עקיפה ומסובכת. **ד"ר יהושפט נבו** מניח כי החסידות אימצה לעצמה רעיונות קבליים והתאימה אותם לצרכיה. הוא בוחן את השפעת הדברים על רעיונות מרכזיים אצל גדולי-החסידות בדור-המייסדים.

ד"ר יצחק ציטרין בעקבות עיונו בכתב-העת 'איל מכביאו', שיצא לאור בסלוניקי, כשנתון, לאורך השנים 1914-1931 כימקרה מבחן' – מוצא לנכון להצביע על דפוס-התנהלות מיוחד של ההנהגה הציונית ביחסה לקהילת יהודי סלוניקי המסורתית-המזרחית: הוא לקה בחוסר-הבנה לעוצמת-הסכנה שריחפה על עצם-קיומה.

פרופ' אהרן קלרמן מנסה להציג רצף היסטורי להתפתחות-ה'קדיש' כדוקסולוגיה יהודית (אמירה בתפילה): למן ימי הבית השני ולאחר החורבן – בארץ ישראל; התפתחותו הייחודית בבבל עד תקופת-הגאונים; כתיבתו בארץ-ישראל בתקופה הביזנטית, ולבסוף, התמסדותו הנוכחית בימי-הביניים.

ד"ר הראל שפירא דן בתופעה, המצויה בתלמוד הבבלי: דמות, המכונה בארמית בשם "ההוא סבא". לאחר שהציע את הפרשנויות השונות לדמות זו, הוא מעלה פירוש מחדש: בביטוי "ההוא סבא" – מתכוונים חז"ל לזקן כותי.

אורנה שניידר דנה בדמות 'התינוקתי' (הנערה) בסיפור חז"ל "דרך כבושה", הקוראת תיגר על דמות 'החכם'. המאבק שבין שני העולמות, שדמויות אלה מייצגות – יוצר דרמה רבת-מתח, שבסופה עולם אחד בלבד יוצא מנצח.

ספרות

פרופ' טליה הורוביץ חושפת, ביצירה בוסרית, לכאורה, שעובדה לסיפור-ילדים על-ידי אס-המחבר, קליידוסקופ של היבטים והסתכלויות – במשקפיים של פסיכולוג, מוזיקאי, איש-תעופה וחלל, ואף מבקר-ספרות.

ד"ר ישראלה וייס מראה, כיצד התפתחותה של סוניה, גיבורת-הרומן "החטא ועונשו", באה לכלל ביטוי במטפורות-המחווה, התורמות לעיצוב-השיח הנשי של האשה, הנתונה לְמרות ברומן של דוסטויבסקי, איש המאה ה-19. בסופו של הרומן הופכת סוניה ממובלת – למובילה.

ד"ר עופרה מצוב-כהן מציעה, כי ברומנים: "תמונות חתונה" ו"אוכלי הגחלים" של גיל אלטרוביץ – מוצעות תשתיות-תודעה כפולות בעולמה של דמות-הגיבור, המקיימות יחסים סימביוטיים, זו עם זו; ומשפיעות בכך על הכרעותיה ועל צעדיה של הדמות.

הוראה ומחקר

ד"ר מרגלית בברסקי וד"ר עמיקם מרבך מניחים, שהמבנה הארגוני של ההדרכה המסורתית (המדריך הפדגוגי, המורה המאמן, הסטודנט והתלמיד) אינו נותן מענה הולם לשונות בצרכים של כל אחד מבאי-המפגש ביחס לזולתו, לכן הם מציעים לדאוג למבנה ארגוני שונה, המזמין, מלכתחילה, את כל באי-המפגש לעבוד כצוות אחד.

ד"ר משה סטופל וד"ר דוד פרייברט, מציעים משימות מגוונות ומגיעים למסקנה: התבוננות בפתרונות, שנתקבלו בשתי הדרכים (פתרון הנדסי ופתרון בדרך טריגונומטרית), מלמדת, שאין עדיפות של האחת על זולתה – דבר, המעיד על יופיה של המתמטיקה.

ד"ר רות סמואל טננהולץ בוחנת את הדרך, שבה מלמדים אנגלית למטרות אקדמיות, לכלל הסטודנטים במכללה. על יסוד ביקורתה היא מציעה, להתמקד ביותר, בהקניית אוצר מילים ייעודיות, על-פי מוסכמות מחקריות וביצירת רצף ברור ברמות הנלמדות במכללה.

אנו מוצאים לנכון לציין, כי עד כה הגיעונו, למעלה מעשרה מאמרים, לקראת פרסומם בכרך י"ט הבעל"ט. שבעה מהם כבר עברו את מבחן הכתיבה האקדמית על-ידי העורך ועל-ידי שניים (עד שלושה) קוראים (לקטורים) מתחום עיסוקם.
ועוד היד נטויה...

ד"ר ניסן אררט
עורך השנתון

לתשומת לבכם:

כל המאמרים המתפרסמים בשנתון – נגישים לכל באתר האינטרנט של מכללת "שאנן":
הוצאה לאור, שנתון כרך י"ח
כתובת אתר המכללה: www.shaanan.ac.il
תחת תפריט ההוצאה לאור